

I-XII/2023

Тархаасан: 2024 оны 1 дүгээр сарын 15

Экспорт өмнөх оноос 21.1 хувиар өслөө

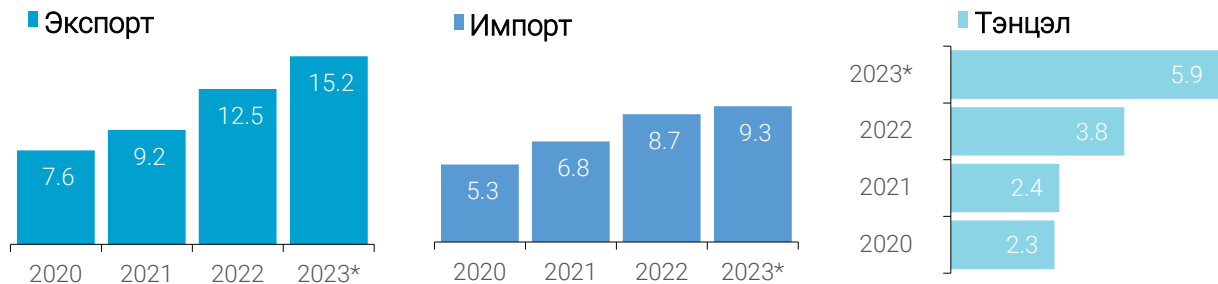
Монгол Улс 2023 онд нийт 163 улстай худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 24.4 тэрбум ам.долларт хүрсэн байна. Үүнээс экспорт 15.2 тэрбум ам.доллар, импорт 9.3 тэрбум ам.доллар болж, тэнцэл 5.9 тэрбум ам.долларын ашигтай гарсан байна.

ХҮСНЭГТ 1. ЭКСПОРТ, ИМПОРТ, ТЭНЦЭЛ, сая ам.доллар

Төрөл	Жил			2023*/2022	
	2021	2022	2023*	Дүн	Хувь
Эргэлт	16 086.6	21 243.0	24 437.0	3 194.0	15.0
Экспорт	9 241.1	12 538.6	15 184.5	2 645.9	21.1
Импорт	6 845.5	8 704.4	9 252.5	548.1	6.3
Тэнцэл	2 395.7	3 834.2	5 932.0	2 097.8	54.7

Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оноос 3.2 (15.0%) тэрбум ам.доллараар, экспорт 2.6 (21.1%) тэрбум ам.доллараар, импорт 548.1 (6.3%) сая ам.доллараар, тэнцэл 2.1 (54.7%) тэрбум ам.доллараар тус тус өсжээ.

ЗУРАГ 1. ЭКСПОРТ, ИМПОРТ, ТЭНЦЭЛ, жилээр, тэрбум ам.доллар

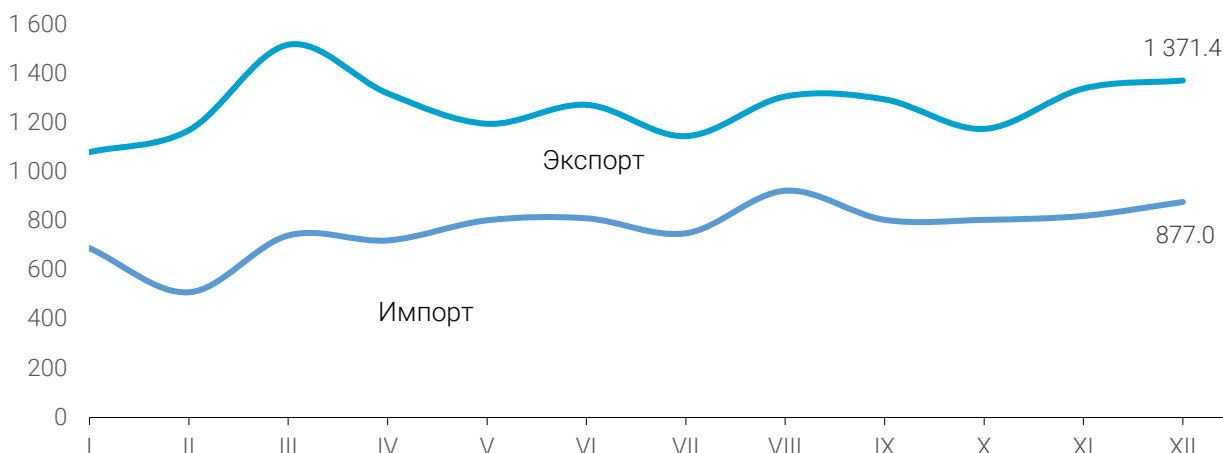
Экспорт 2023 онд өмнөх оноос 2.6 тэрбум ам.доллараар өсөхөд нүүрс 2.4 тэрбум ам.доллар, жоншны хүдэр ба баяжмал 161.9 сая ам.доллар, газрын тос 122.9 сая ам.доллар, лаазалсан махан бүтээгдэхүүн 122.1 сая ам.доллар, адууны мах 104.3 сая ам.доллараар тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ЗУРАГ 2. ЭКСПОРТ, ИМПОРТЫН ӨСӨЛТ, 2023 он, сая ам.доллар

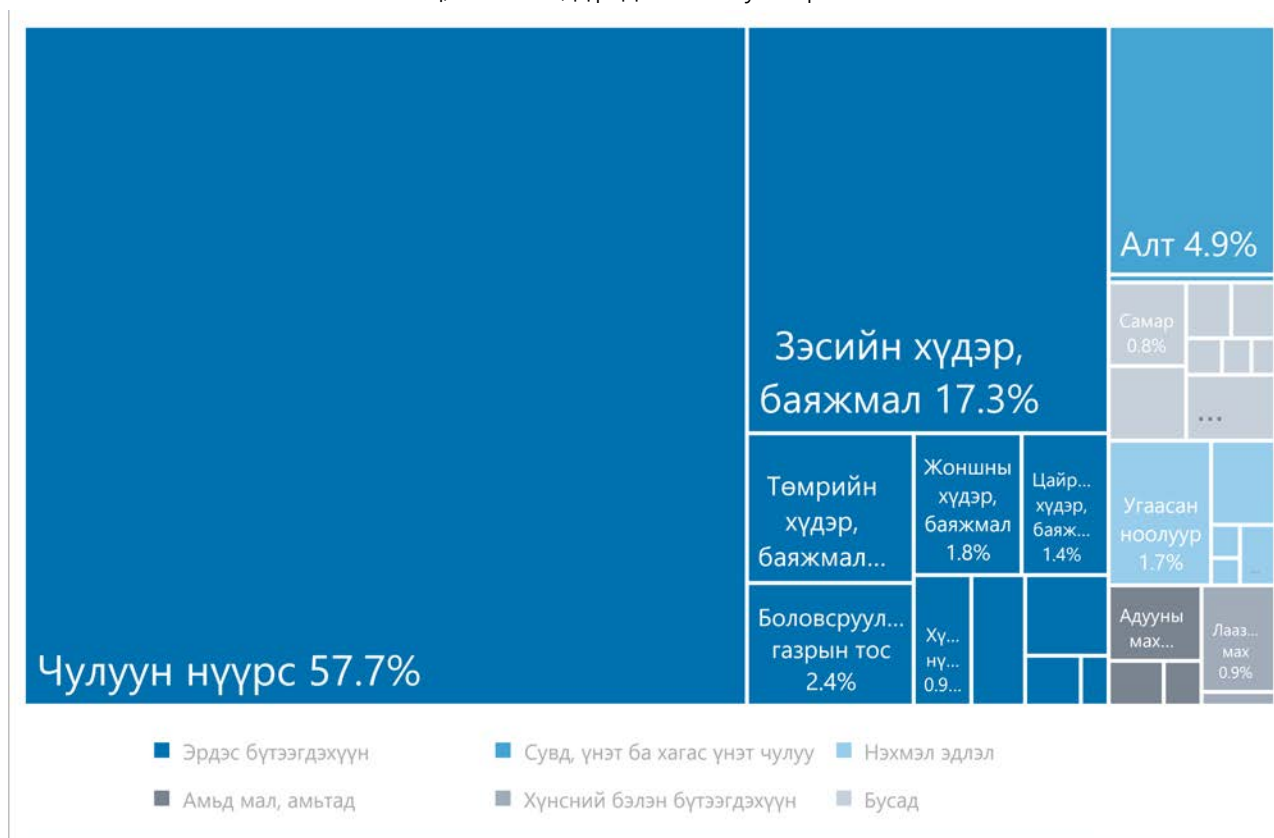
Импорт өмнөх оноос 548.1 сая ам.доллаароор өсөхөд дизелийн түлш 150.3 сая ам.доллар, суудлын автомашин 100.7 сая ам.доллар, хар төмөр бүтэц, эд анги, барилгын эдлэл 93.1 сая ам.доллар, бульдозер, авто хусуур, индүүдэгч, тэгшлэгч, экскаватор 66.5 сая ам.доллар, шороо, чулуу ялгах холих машин 45.9 сая ам.доллар, нийтийн тээврийн хэрэгсэл 39.4 сая ам.доллаароор тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ЗУРАГ 3. ЭКСПОРТ, ИМПОРТ, 2023 он, сараар, сая ам.доллар

2023 оны 12 дугаар сард экспорт өмнөх сараас 32.6 (2.4%) сая ам.доллаароор, импорт 56.5 (6.9%) сая ам.доллаароор тус тус өссөн байна.

ЗУРАГ 4. ЭКСПОРТЫН БҮТЭЦ, 2023 он, дүнд эзлэх хувиар

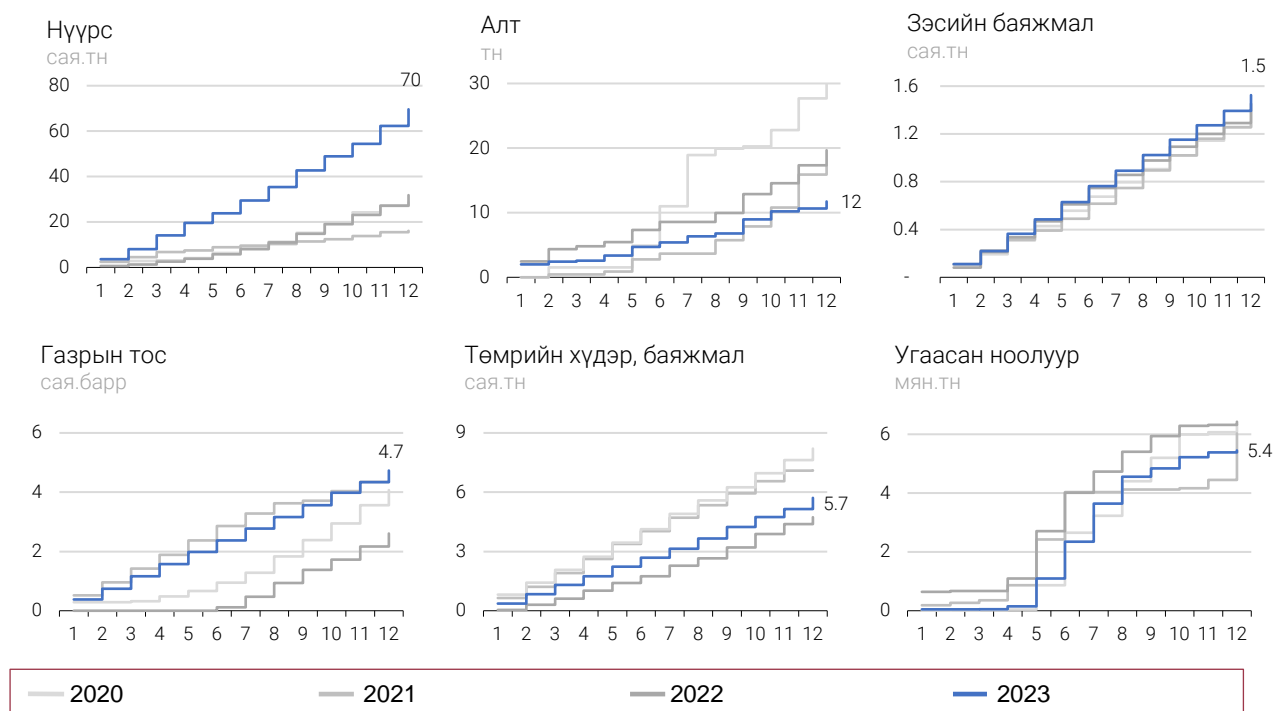

ХҮСНЭГТ 2. ЭКСПОРТЫН ГОЛ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, жилээр, сая ам.доллар

Төрөл	2021		2022		2023*		2023*/2022	
	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Дүн	Хувь
Эрдэс бүтээгдэхүүн		7 510.4		10 543.3		13 145.6	2 602.4	24.7
Чулуун нүүрс, сая тн	15.7	2 758.6	31.7	6 495.6	66.7	8 764.0	2 268.4	34.9
Зэсийн хүдэр, баяжмал	1 282.5	2 899.9	1 453.3	2 734.8	1 524.8	2 625.4	- 109.5	- 4.0
Төмрийн хүдэр, баяжмал	7 106.2	952.2	4 732.2	391.0	5 712.9	444.8	53.7	13.7
Түүхий нефть, газрын тос, мян.барр	4 348.9	273.4	2 605.7	241.8	4 730.4	364.7	122.9	50.8
Жоншны хүдэр, баяжмал	644.3	144.0	387.7	110.5	1 087.8	272.4	161.9	2.5 ¹
Цайрын хүдэр, баяжмал	112.6	176.4	141.2	283.3	150.5	220.0	- 63.3	- 22.4
Хүрэн нүүрс	429.6	15.5	127.9	7.6	2 906.4	134.1	126.5	17.5 ¹
Молибдений хүдэр, баяжмал	7.3	82.4	6.5	87.2	6.4	120.5	33.3	38.2
Сувд, үнэт ба хагас үнэт чулуу		1 025.4		1 135.4		762.0	- 373.4	- 32.9
Алт, тн	17.3	1 004.5	19.7	1 127.4	11.7	738.0	- 389.4	- 34.5
Цагаан алтаар бүрсэн алт, мөнгө, тн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	10.1	10.1	-
Нэхмэлийн материал		370.7		486.2		451.2	- 34.9	- 7.2
Угаасан ноолуур	6.0	253.6	6.4	308.4	5.4	264.0	- 44.5	- 14.4
Самнасан ноолуур, тн	424.0	39.9	857.0	93.1	1 001.1	95.9	2.9	3.1
Хонины ноос	5.3	5.4	17.7	14.8	13.3	14.0	- 0.9	- 5.8
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн		42.3		65.3		199.7	134.5	3.1¹
Адууны мах	7.0	14.4	6.9	21.1	32.9	125.4	104.3	6.0 ¹
Хонь, ямааны мах	1.7	4.3	4.7	14.4	12.6	44.0	29.5	3.0 ¹
Богийн өлөн гэдэс, тн	642.9	15.3	632.4	15.9	517.3	11.2	- 4.7	- 29.4
Бусад мал, амьтад, толг	400.0	3.8	481.0	4.6	356.0	2.1	- 2.5	- 53.8
Ургамлын гаралтай		89.3		99.7		160.7	61.0	6.1
Самар	12.8	85.3	6.8	84.6	8.5	115.4	30.8	36.5
Рапс	5.9	2.3	23.4	14.4	73.5	44.8	30.4	3.1 ¹
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн		47.1		23.7		157.7	134.0	6.7¹
Лаазалсан махан бүтээгдэхүүн, тн	13 477.5	38.4	4 952.4	17.4	32 974.4	139.5	122.1	8.0 ¹
Үр тарианы хаягдал, тн	7 166.0	1.5	33.0	0.0	22 051.0	4.9	4.9	724.6 ¹
Бусад хүнсний бүтээгдэхүүн, тн	1 466.9	3.4	471.8	1.7	591.2	2.4	0.7	41.2
Бусад		156.0		185.0		307.4	122.4	66.2
Тунгаасан зэс ба хайлш	9.8	88.5	10.0	82.6	12.5	102.5	20.0	24.2
Агаарын тээврийн хэрэгсэл, ш	4.0	22.5	5.0	20.0	4.0	43.4	23.4	2.2 ¹
Бульдозер, эксковатор зэрэг, ш	0.0	0.0	1.0	0.3	9.0	23.3	23.0	71.3 ¹
Суудлын автомашин, ш	3.0	0.1	211.0	4.8	959.0	19.3	14.5	4.1 ¹
Нийт		9 241.1		12 538.6		15 184.5	2 645.9	21.1

¹ Дахин их

ЗУРАГ 5. ЭКСПОРТЫН ГОЛ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТОО ХЭМЖЭЭ, сараар

ЗУРАГ 6. ЭКСПОРТЫН ГОЛ НЭРИЙН БАРАА БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ХИЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, ам.доллар

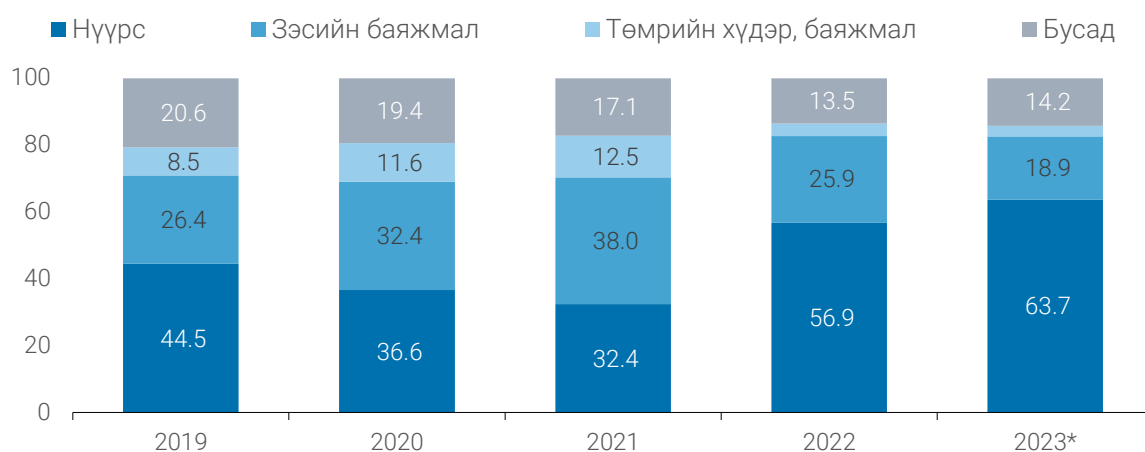
2023 оны 12 дугаар сарын хилийн дундаж үнийн үзүүлэлт: Алтны үнэ өмнөх сараас унци тутамд 33.0 ам.доллар, нүүрсний үнэ тонн тутамд 3.4 ам.доллар, төмрийн хүдэр, баяжмалын үнэ тонн тутамд 0.6 ам.доллороор тус тус өсөж, зэсийн баяжмалын үнэ тонн тутамд 72.6 ам.доллороор буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 3. ЭКСПОРТ, гол түнш улсаар, жилээр, сая ам.доллар

Улс орон	2021		2022		2023*	
	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь
Дүн	9 241.1	100.0	12 538.6	100.0	15 184.5	100.0
БНХАУ	7 638.6	82.7	10 574.7	84.3	13 882.4	91.4
Швейцарь улс	869.7	9.4	1 030.7	8.2	666.3	4.4
БНСУ	223.3	2.4	277.4	2.2	150.0	1.0
ОХУ	112.8	1.2	93.4	0.7	111.2	0.7
Итали улс	35.6	0.4	88.1	0.7	99.0	0.7
Бусад	361.2	3.9	474.4	3.8	275.6	1.8

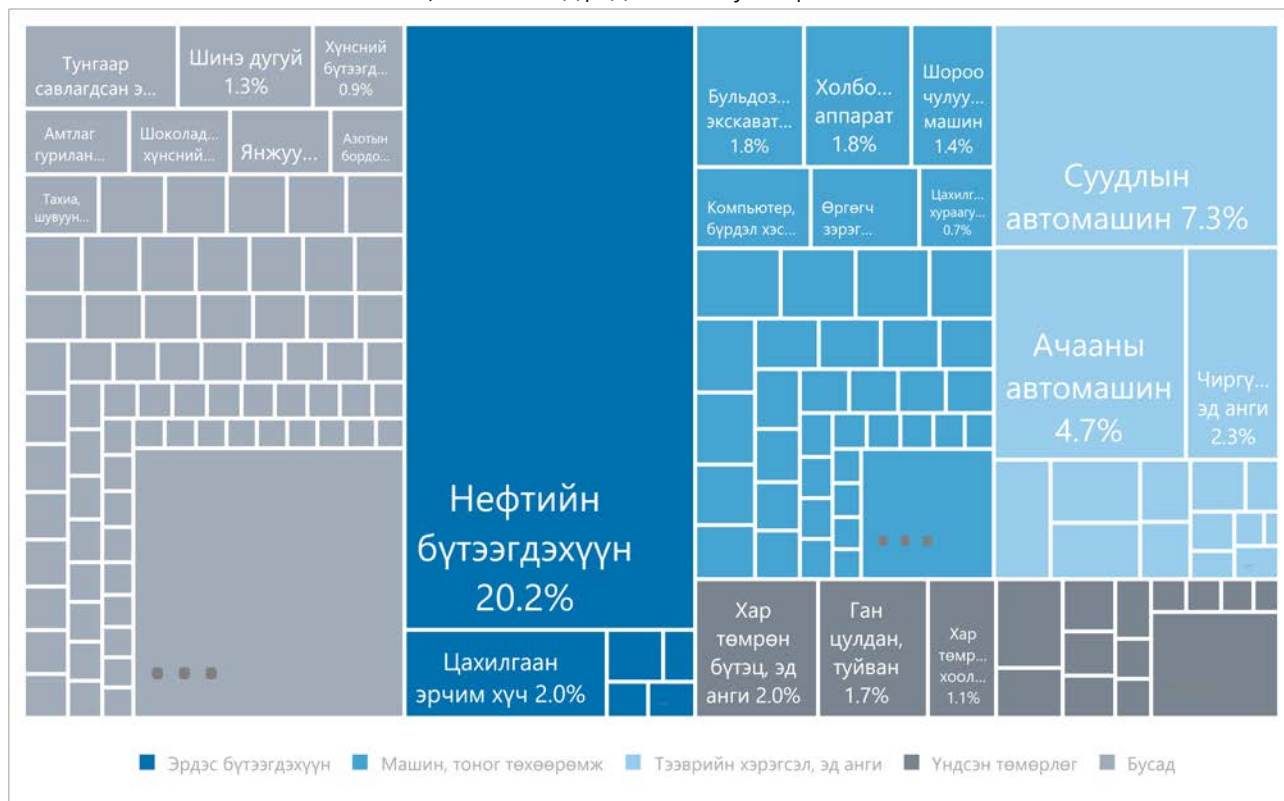
БНХАУ-д экспортолсон барааны 62.7 хувийг чулуун нүүрс, 18.9 хувийг зэсийн баяжмал эзэлж байгаа бол Швейцар улсад экспортолсон барааны 99.5 хувийг алт эзэлж байна.

ЗУРАГ 7. БНХАУ-РУУ ХИЙСЭН ЭКСПОРТ, бараагаар, жилээр, дүнд эзлэх хувь

БНХАУ-руу хийсэн экспортод нүүрсний экспортын эзлэх хувь 2023 онд 63.7 болж өмнөх оноос 6.8 нэгж хувиар, 2019 оноос 19.2 нэгж хувиар тус тус өссөн байна.

ЗУРАГ 8. ИМПОРТЫН БҮТЭЦ, 2023 он, дүнд эзлэх хувиар

Эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт чулуу, металл, гоёлын зүйлс болон нэхмэл бүтээгдэхүүний экспорт нийт экспортын 94.6 хувийг эзэлж байгаа бол импортын 69.7 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, машин механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги болон үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 4. ИМПОРТЫН ГОЛ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, жилээр, сая ам.доллар

Төрөл	2021		2022		2023*		2023*/2022	
	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Тоо хэмжээ мян.нэгж	Үнийн дүн	Дүн	Хувь
Эрдэс бүтээгдэхүүн		1 338.6		1 960.3		2 140.3	180.0	9.2
Нефтийн бүтээгдэхүүн	1 764.1	1 131.8	1 832.8	1 723.6	2 302.3	1 868.6	145.1	8.4
Цахилгаан эрчим хүч, сая кв.цаг	1 823.1	160.2	2 107.4	182.3	2 426.9	189.4	7.2	3.9
Цемент	4.8	0.4	53.1	5.5	255.0	15.8	10.3	2.9 ¹
Машин, механик төхөөрөмж		1 248.7		1 265.0		1 761.4	496.4	39.2
Цахилгаан шуудан утасны аппарат	1 078.9	134.2	1 096.2	157.6	905.7	163.3	5.7	3.6
Булдозер, экскаватор зэрэг	1.4	118.0	1.3	98.7	1.8	165.2	66.5	67.3
Шороо, чулуу ялгах, холих машин	71.2	99.5	301.5	79.5	257.7	125.3	45.9	57.7
Компьютер, түүний бүрдэл хэсэг	171.0	67.8	279.1	83.8	246.9	100.0	16.2	19.4
Тээврийн хэрэгсэл, эд анги		1 228.4		1 696.1		1 682.1	- 14.1	- 0.8
Суудлын автомашин	55.2	385.2	65.6	576.3	73.6	677.0	100.7	17.5
Ачааны автомашин	26.5	385.2	22.4	424.8	21.4	433.1	8.3	2.0
Чиргүүл, бусад тээврийн хэрэгсэл, эд анги	48.0	200.4	53.9	226.1	107.0	209.8	- 16.3	- 7.2
Агаарын тээврийн хэрэгсэл, ш	16.0	38.1	21.0	200.3	9.0	72.0	- 128.3	- 64.0
Тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, эд анги	1 011.3	38.2	1 292.2	44.4	1 215.1	53.5	9.1	20.5
Үндсэн төмөрлөг		567.2		812.8		861.0	48.2	5.9
Арматур, катанка	260.8	190.9	334.4	265.6	288.9	192.2	- 73.4	- 27.6
Хар төмөр бүтэц, эд анги		65.4		88.3		181.4	93.1	2.1 ¹
Хар төмрөн хоолой	60.9	41.4	77.7	64.5	111.7	100.6	36.1	55.9
Бусад		2 462.6		2 970.1		2 807.6	- 162.5	- 5.5
Шинэ дугуй		146.3		143.6		138.6	- 5.0	- 3.4
Тун хэлбэрт савлагдсан эм	334.0	65.7	432.0	87.5	463.2	121.6	34.1	39.0
Бусад хүнсний бүтээгдэхүүн		95.9		103.8		82.5	- 21.3	- 20.5
Амтлаг гурилан зүйлс	22.0	51.9	22.5	68.1	23.5	73.6	5.6	8.2
Янжуур, сая ш	3 064.5	60.7	3 479.9	74.4	3 729.7	70.0	- 4.4	- 5.9
Нийт		6 845.5		8 704.4		9 252.5	548.1	6.3

¹ Дахин их

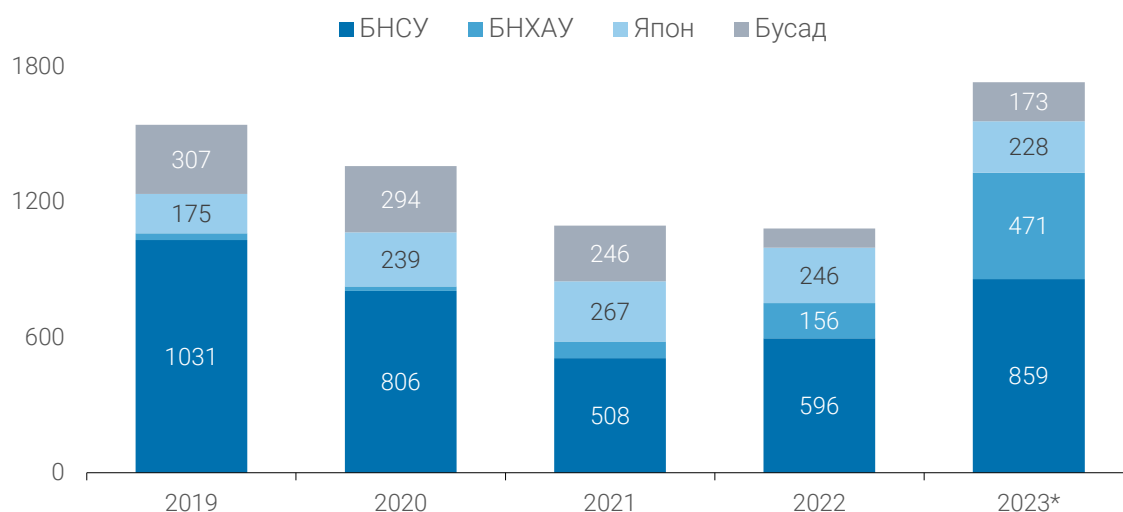
Импортын дүнд 2023 онд БНХАУ 40.8%, ОХУ 25.8%, Япон 7.7%, БНСУ 4.5%, АНУ 3.0%, ХБНГУ 2.3 хувийг тус тус эзэлж, нийт импортын 84.1 хувийг бүрдүүлж байна.

ХҮСНЭГТ 5. ИМПОРТ, гол түнш улсаар, жилээр, сая ам.доллар

Улс орон	2021		2022		2023*	
	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь
Дүн	6 845.5	100.0	8 704.4	100.0	9 252.5	100.0
БНХАУ	2 520.0	36.8	3 072.2	35.3	3 773.5	40.8
ОХУ	1 955.2	28.6	2 611.5	30.0	2 386.3	25.8
Япон	453.2	6.6	674.3	7.7	716.3	7.7
БНСУ	308.7	4.5	424.6	4.9	415.2	4.5
АНУ	213.4	3.1	266.1	3.1	282.1	3.0
ХБНГУ	223.3	3.3	182.8	2.1	211.4	2.3
Бусад	1 171.7	17.1	1 472.9	16.9	1 467.8	15.9

ОХУ-аас импортолсон барааны 70.9 хувийг нефтийн бүтээгдэхүүн, Япон Улсаас импортолсон барааны 75.3 хувийг суудлын автомашин, БНХАУ-аас импортолсон барааны 9.2 хувийг ачааны автомашин тус тус эзэлж байна.

ЗУРАГ 9. НИЙТИЙН ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ИМПОРТ, улсаар, жилээр, ширхэг

ХҮСНЭГТ 6. ЭКСПОРТ, ИМПОРТ, боомтоор, 2023 он, сая ам.доллар

Боомт	Экспорт		Импорт	
	XII	I-XII	XII	I-XII
Нийт	1 371.4	15 184.5	877.0	9 252.5
Алтанбулаг	28.8	162.8	65.4	719.3
Арцсуурь	0.0	0.2	0.0	0.1
Баянхошуу	27.0	336.4	0.3	15.6
Бичигт	13.8	147.9	1.5	46.8
Боршоо	0.0	1.1	3.8	24.7
Булган	31.0	464.4	1.8	25.3
Бургастай	3.0	17.4	0.0	0.4
Буянт-Ухаа	-	43.9	0.1	25.7
Гашуун сухайт	619.3	6 890.2	95.0	636.1
Замын-Үүд	239.9	3 367.7	410.2	4 573.5
Сүмбэр	-	0.5	0.1	0.1
Сүхбаатар	4.5	59.8	202.6	2 202.2
Тэс	-	-	0.0	0.1
Ульхан	-	-	-	0.0
Хавирга	0.7	13.2	0.5	12.8
Ханги	52.4	694.0	4.6	49.8
Ханх	0.0	0.0	0.0	0.4
Цагааннуур	4.2	28.6	12.2	103.8
Чингис хаан	85.7	846.5	52.4	620.0
Шивээ хүрэн	254.2	1 979.6	19.8	134.2
Эрээнцав	7.1	130.2	6.6	61.6

2023 оны байдлаар экспортын 45.4 хувь Гашуунсухайт, 22.2 хувь Замын-Үүд, 13.0 хувь Шивээхүрэн боомтоор хийгдсэн нь нийт экспортын 80.6 хувийг эзэлж байна. Импортын 49.4 хувийг Замын-Үүд, 23.8 хувийг Сүхбаатар боомтоор тус тус хийсэн нь нийт импортын 73.2 хувийг эзэлж байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гадаад худалдааны барааны нийт эргэлт: Экспорт, импортын нийлбэрээр тодорхойлно.

Гадаад худалдааны тэнцэл: Нийт экспортоос импортыг хассан зөрүүгээр тэнцлийг тодорхойлно. Тэнцэл (-) тэмдэгтэй бол алдагдалтай, (+) тэмдэгтэй бол ашигтай гэж үзнэ.

Импорт: Улсын материаллаг нөөцийг нэмэгдүүлэн, хилийн чанадаас эдийн засгийн нутаг дэвсгэрт оруулж байгаа барааг тооцно. Нийт импортод гадаадын барааны шууд импорт, дотоодын барааны реимпорт багтана.

Экспорт: Улсын материаллаг нөөцийг хорогдуулан, эдийн засгийн нутаг дэвсгэрээс хилийн чанадад гаргаж байгаа барааг тооцно. Нийт экспортод дотоодын барааны шууд экспорт, гадаадын барааны реэкспорт багтана.

Реимпорт: Өмнө нь экспортод бүртгэгдсэн дотоодын барааны импортыг ойлгоно.

Реэкспорт: Өмнө нь импортод бүртгэгдсэн гадаадын барааны экспортыг ойлгоно.

Эх орны үйлдвэрлэлийн бараа: Тухайн улс оронд импортоор оруулж, дахин боловсруулалт хийсэн, үндсэн чанар буюу техникийн шинжийг өөрчилсөн гадаад гаралтай барааг оруулна.

Эх үүсвэр:

Гаалийн ерөнхий газар

Мэдээлэл авах холбоос:

<http://www.1212.mn/>

Дараагийн мэдээ тархаах хуваарь:

2024 оны 2 дугаар сарын 15

Эдийн засгийн статистикийн газрын
дарга М.Оюунжаргал

Утас : (976-11)-329271

Эдийн засгийн статистикийн газрын
Мөнгө, санхүү, үйлчилгээний статистикийн
хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн М.Ихэртөр

Утас : (976-11)-326414

